

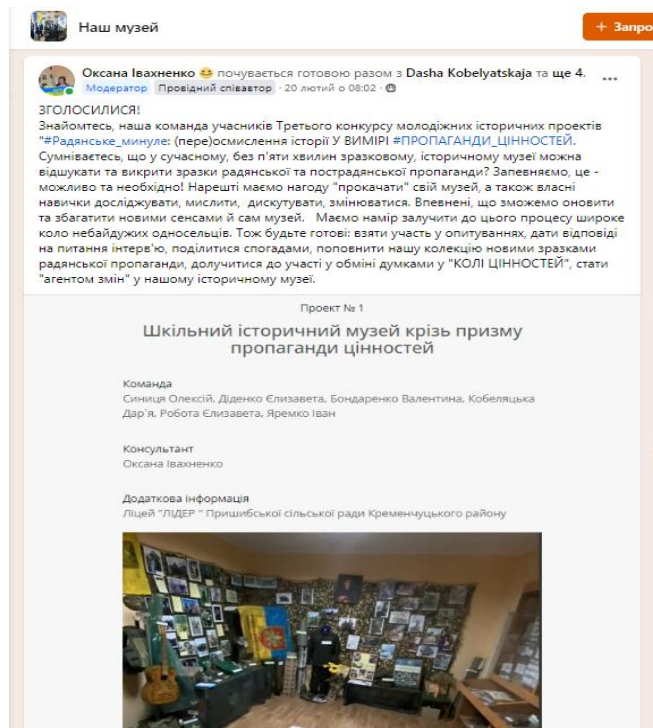
Шкільний історичний музей крізь призму пропаганди цінностей

ХРОНІКА ПРОЕКТУ

Формування команди

Учні ліцею вже брали участь у конкурсах учнівських дослідницьких проектів. Переможці попередніх конкурсів стали випускниками і роз'їхались на навчання. Залишились ті, хто раніше із заздністю та захопленням спостерігали за їх роботою над історико-краєзнавчими дослідженнями.

Активісти шкільного історичного музею, учні 8-11 класів прийняли естафету та зголосились продовжити роботу над (пере)осмисленням радянського минулого на прикладах історії рідного краю, відразу, щойно стало відомо про оголошення нового конкурсу. Дехто з учасників чекали цього з нетерпінням задовго до цього, а старшокласники навіть хвилювались, що встигнуть завершити навчання до того, як такий конкурс буде оголошено знову.

Вже в процесі роботи над проектом, до команди приєдналися наймолодших учасників, учнів 5-6 класів, які опинились у вирі подій, пов'язаних з роботою над проектом і не змогли залишитись осторонь.

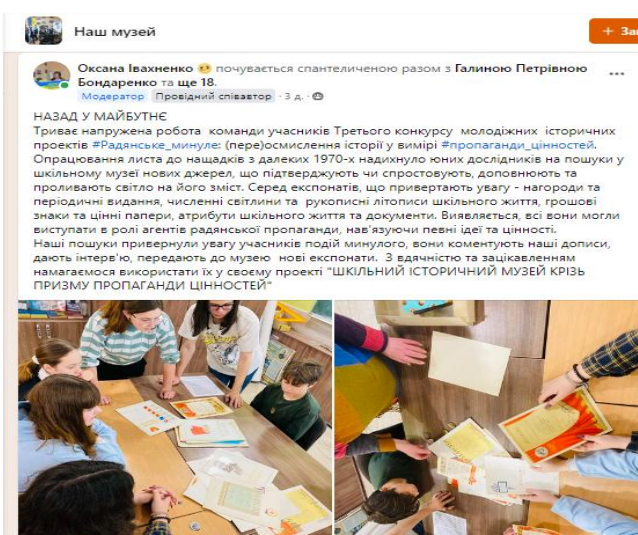
Вибір теми

Пропаганда цінностей – це серйозний виклик для нас! Складність теми стала суттєвою перешкодою для багатьох потенційних учасників, але не для членів команди! Тема дослідження для більшості учасників була цілком очевидною. Де як не в шкільному музеї слід шукати відповіді на питання? Щоправда, серед нас були й такі, хто мав сумніви щодо того, чи може експозиція музею, створеного у 2014 році, містити достатньо інформації про радянську пропаганду. Що ж, в будь-якому випадку, корисним буде «прокачати» наш музей на предмет зберігання в ньому зразків радянської пропаганди. Адже в музеї історії сіл громади, навіть такому сучасному як наш, лівова частка експонатів якого дісталась в спадок від сільського музею,

заснованого в середині 1960-х років, представлені всі історичні періоди – від найдавніших часів до наших днів, в тому числі й совєтські часи. Тож пошуки, ретельне вивчення та критичний аналіз зразків радянської пропаганди в ньому в умовах воєнного стану - вимога часу та необхідність.

Пошуки джерел

Насамперед нашу увагу привернув документ, що не так давно потрапив до експозиції музею. Адже лист до нащадків, написаний наприкінці 1970-х років, ідеально відповідає темі конкурсу. Про що, як не про цінності, має бути написано в листі, адресованому нащадкам? Зміст цього листа спрямував нас на пошуки серед предметів музейної експозиції інших джерел (фото людей, подій, пам'ятних місць, про яких ідеться в листі, нагороди, які в ньому згадуються, публікації в місцевих виданнях, документи та атрибути шкільного життя).

Дослідження джерел

Ретельно аналізуючи текст листа, ми намагались відшукати в ньому елементи пропаганди цінностей. В результаті нам вдалось виявити численні ознаки, що вказують саме на пропагандистський характер джерела. Разом з тим, всупереч нашим очікуванням, в листі було обмаль прямих вказівок на цінності, не розкривався їх зміст. Тому ми розглядали імовірність прихованих сенсів у тексті листа у поєднанні з іншими джерелами, що могли не лише проілюструвати, але й доповнити зміст написаного.

Результатом нашої роботи стало створення інформаційного плаката, який ми використали під час презентації результатів своєї роботи.

Вибір респондентів

В процесі опрацювання джерел в нас виникали численні питання, відповіді на які ми не знаходили. Ці питання ми вирішили поставити учасникам та свідкам тих подій, про які ми дізналися з джерел.

Проте з'ясувалось, що більшість з тих людей, прізвища яких згадуються в листі, не могли бути нашими респондентами. Вони або померли, або з ними втрачений зв'язок, або вони з різних причин не погоджувались на співпрацю з нами. Тому нам довелося обмежитись отриманими скупими відомостями, отриманими під час зустрічей чи онлайн-спілкування в соціальних мережах та розширити коло пошуку, включивши до нього друзів, знайомих та колег тих, з ким нам не вдалось поспілкуватися.

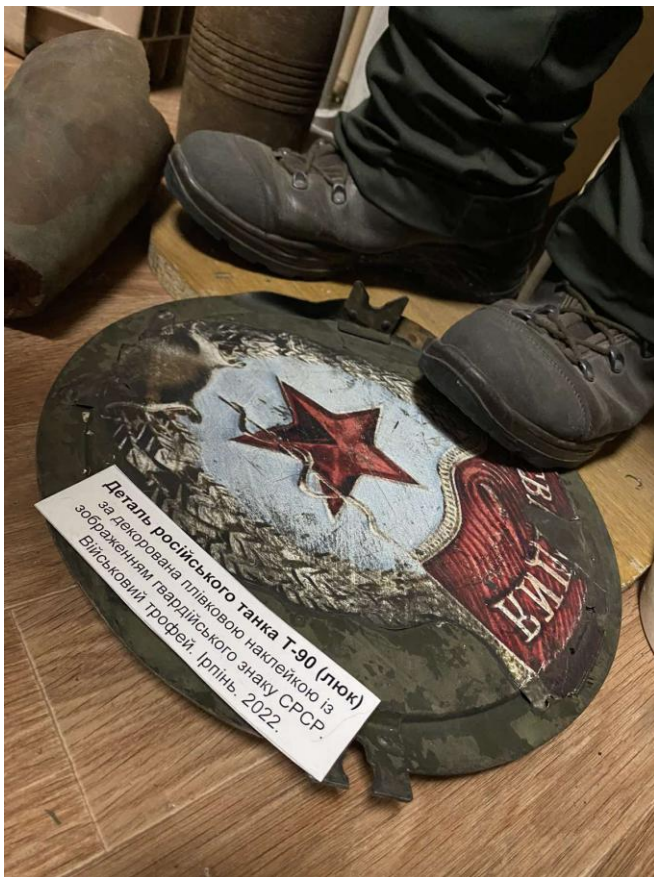
Інтерв'ю з учасниками та свідками подій

Нам вдалось взяти три повноцінних інтерв'ю, два з яких ми використали у історичній частині нашого проекту, а також інтерв'ю для підготовки життєвого кейсу, присвяченого сучасності.

Всі наші респонденти так чи інакше були тісно пов'язані з діяльністю нашого музею, давно і активно співпрацювали з нами, тож охоче надали згоду на використання та оприлюднення своїх свідчень. Місцем зустрічі став або безпосередньо наш музей ([Робота В.О.](#), [Рибка К.А.](#)), кабінет історії ліцею ([Марченко М.В.](#)) або власне помешкання респондента ([Бабець А.А.](#)).

Вибір теми, якій буде присвячений опису сучасного життєвого кейсу довелося змінювати в процесі роботи над проектом. Попередньо ми планували присвятити його одному з експонатів нашого музею. Серед нових надходжень виявився військовий трофей – деталь російського танка, підбитого в 2022 році нашим односельцем та його побратимами із зображенням гвардійського знака на ньому. Він сам надіслав його нам для розміщення в експозиції. Все вказувало на використання його з пропагандистською метою країною-агресором в сучасних умовах, як продовження радянських традицій героїзації своїх злочинів. Однак

з'ясувалось, що надати нам інтерв'ю військовослужбовець не зможе з міркувань обмеження щодо розголошення інформації.

Змушені були відкоригувати власні плани та звернутись до одного з активістів нашого музею, колекціонера-нумізмата, який охоче ділиться з нами власними знахідками. Серед монет його колекції виявились як зразки часів російської імперії і советського періоду, так і нові надходження, присвячені подіям історії України. Важливо було проаналізувати цінності, що відображені у символах, зображених на монетах його колекції, порівнявши їх з системою цінностей самого респондента.

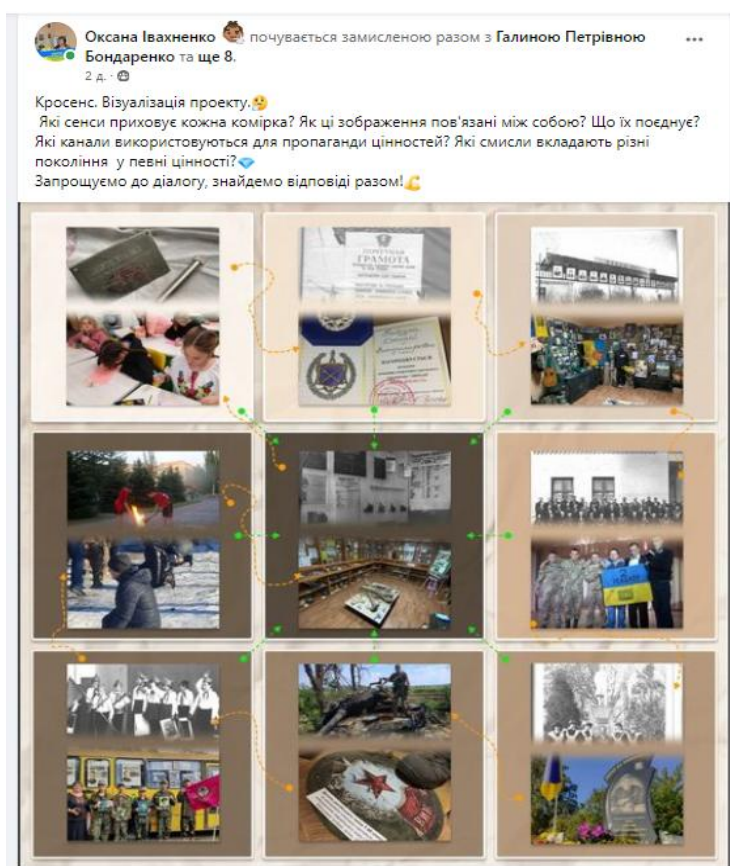
Оксана Івахненко 🇺🇦 почувается спантеличеною разом з Миколою Марченком та ще 3.

Модератор Провідний співавтор · 2 д. · 🗨️

Сучасні життєві кейси під час війни. Наступний крок у роботі над проектом "ШКІЛЬНИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ КРИЗЬ ПРИЗМУ ЦІННОСТЕЙ" Спілкуємось з колекціонером-нумізматом, давнім другом нашого музею про наші цінності в наш час. Чи можуть бути монети Інструментом #пропаганди? Яким конкретним змістом наповнюються наші #цінності? Що допомагає у #переосмисленні і подоланні #радянського_минулого? Долаємо стереотипи разом! Наближаємо нашу Перемогу.

Узагальнення результатів дослідження

Для візуалізації, обговорення та підведення підсумків роботи над проектом ми розробили кросенс з використанням світлин із нашого шкільного музею. Кожен з дев'яти елементів складається з двох зображень (минулого та сучасного), поєднаних певним напрямом здійснення пропаганди цінностей. Всі вони мають певний зв'язок між собою та напряму пов'язані із центральним зображенням – власне нашого музею.

Обговорити приховані в ньому сенси ми вирішили шляхом проведення [Кола Цінностей](#)

Висвітлення матеріалів дослідження

Кожен етап роботи над дослідженням послідовно висвітлювався у нашій FB-спільноті «Наш музей» (<https://www.facebook.com/groups/660388571464766>). Для зручності роботи над матеріалами проекту був використаний онлайн кабінет **Google classroom** (<https://classroom.google.com/w/MjA2OTg1MTI0Njk3/tc/NjUwNTY5Njk1Nzg4>) з методичними рекомендаціями, корисними посиланнями, джерелами та результатами роботи з ними. Матеріали конкурсної роботи оприлюднені на блозі «Наш музей» (<https://nashmusiem.blogspot.com/2024/03/blog-post.html>)

